

ПРОФ. Д.ПС.Н. ПЛАМЕН КАЛЧЕВ

ПРАКТИЧЕСКИ СЕМИНАР
ПО ПСИХОЛОГИЧЕСКО ОЦЕНЯВАНЕ В ЮНОШЕСКА ВЪЗРАСТ:
ПСИХИЧНО БЛАГОПОЛУЧИЕ

ЕДНОДНЕВНИ
ОБУЧИТЕЛНИ
КУРСОВЕ ЗА РА-
БОТА С ПСИХО-
ЛОГИЧЕСКИ
ТЕСТОВЕ

Практическият семинар включва:

(1) преглед на основните конструкти и подходи за оценка: *субективно, психично, социално благополучие; интегративен модел: категории психично здраве;*

(2) запознаване и работа с две международно утвърдени скали за оценка:

- Скала за психично благополучие (Ryff, 1989);
- Скала за „процъфтяване“ (Diener et al., 2010).

Анализът на К. Риф от позицията на евдемоничния подход разграничава шест компонента на психично благополучие: *приемане на себе си, положителни отношения с другите, автономия, овладяване на средата, цел в живота и личностен растеж.* Конструираният въз основа на модела инструмент – Скала за психично благополучие, бързо придобива популярност, но изходният 120-айтемен вариант е използван по-рядко. На практика усилията се съсредоточават върху съкращаване на оригиналната версия и водят до появата на голям брой варианти: от 84 до 18 айтема.

Скалата за „процъфтяване“ е кратък скринингов инструмент (8 айтема), конструиран също на базата на хуманистичните теории, но част от айтемите са формулирани и от други теоретични позиции. Първоначално скалата е означена като *Психично благополучие*, но впоследствие името е променено на *Скала за „процъфтяване“*, тъй като съдържанието има по-широк смисъл.

СОФИЙСКИ УНИВЕРСИТЕТ
"СВ. КЛИМЕНТ ОХРИДСКИ"
ФИЛОСОФСКИ ФАКУЛТЕТ

КАТЕДРА ПО ОБЩА, ЕКСПЕРИМЕНТАЛНА И ГЕНЕТИЧНА
ПСИХОЛОГИЯ
България, София 1504
Бул. ЦАР ОСВОБОДИТЕЛ 15

Тел. 029308476; 029308482
Факс (+359-2) 9434447
<http://phls.uni-sofia.bg/display.php>

Българската адаптация на **Скàлата за психично благополучие** е осъществена на няколко етапа с общо над 2000 лица. Чрез серия от факторни анализи подготвените за апробация б1 айтема са редуцирани до 30: по шест за всеки от компонентите. Валидността е оценена чрез връзки и структурни модели с широк кръг променливи: субективно благополучие, „процъфтяване“, взаимоотношения с родителите и с връстниците, депресия, безпокойства, социална тревожност, соматични реакции, емпатия, екстернализирани проблеми, предъвкване на негативния опит, враждебност, недоверие, морален скептицизъм, морална неангажираност, нарцисизъм, гранична личностова организация и личностни стилове.

Скàлата за „процъфтяване“ е апробирана с 745 юноши, но вместо оригиналния 7-степенен формат на отговори е използвана типичната за юношеска възраст 4-степенна Ликертова скàла за съгласие. С оглед на спецификата на възрастта за три от айтемите са тествани по две формулировки. Налице са данни за факторната и конструктната валидност: връзки със субективно и психично благополучие, близост с родителите, взаимоотношения с връстниците (приемане, проблеми в социалната мрежа, виктимизация, социална подкрепа), агресия, нарцисизъм и нагласи в интимните отношения.

Скалите се отнасят към категория „В“ според приетите от Дружеството на психолозите в Република България правила за категоризиране на тестовете и работата с тях изисква бакалавърска или магистърска степен по психология.

Семинарът представлява интерес за училищни, детско-юношески и клинични психолози, както и за други психолози с професионални интереси в областта на психодиагностиката и оценяването.

ПРОГРАМАТА НА СЕМИНАРА ВКЛЮЧВА ДВА МОДУЛА

(1) В **първия** участниците се запознават със:

- съдържанието на оценяваните конструкти и подходи за анализ;
- модела на К. Риф на психично благополучие: дефиниции и операционализация;
- българската адаптация на *Скàла за психично благополучие на К.Риф*: структура, надеждността и валидност;
- българската адаптация *Скàла за „процъфтяване“*: структура, надеждността и валидност;
- процеса на провеждане на изследването с обсъжданите инструменти, изчисляване на суровия бал и стандартните оценки и интерпретацията на резултатите.

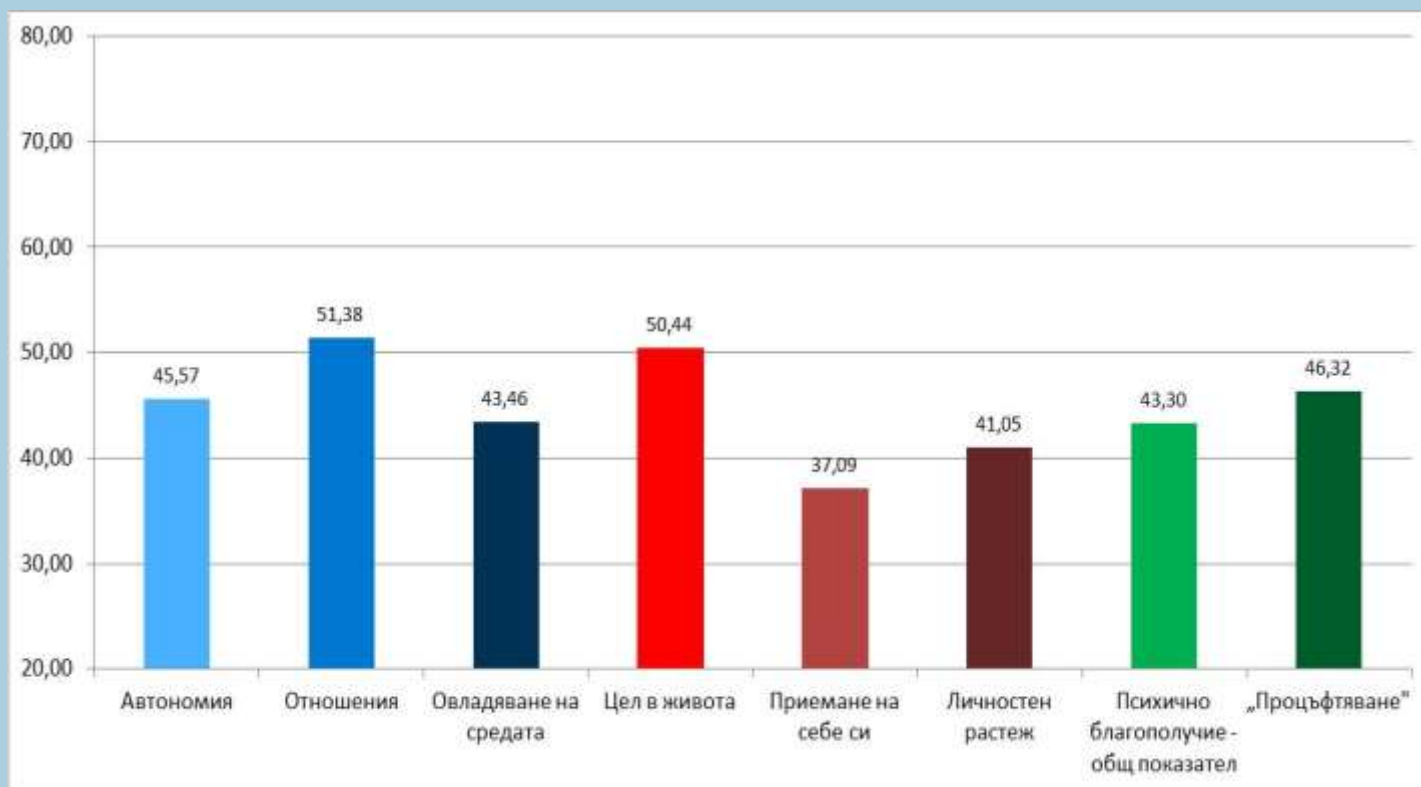
(2) Във **втория** модул участниците въвеждат, обработват и интерпретират протоколи от обсъжданите инструменти на реални изследвани лица.

УЧАСТНИЦИТЕ В ТРЕНИНГА ПОЛУЧАВАТ:

- пълен комплект от материали, необходими за провеждане на изследването;
- изпълним Excel-файл за компютърна обработка (автоматично изчисляване и трансформация на суровия бал по субтестове и общ показател в стандартни оценки и графично представяне на резултатите); Excel-файлът позволява режим на директно попълване на скалите върху екрана на компютъра;
- удостоверение за преминат курс на обучение.

ИЛЮСТРАЦИЯ

Фигура 1. представя резултатите на момиче на 15 години по скалите за психично благополучие и „процъфтяване“.

Фигура 1. Стандартни оценки по компонентите и общите показатели ($X=100$; $SD=15$) на психично благополучие и „процъфтяване“: момиче на 15 години

Занятията се провеждат в събота, в аудитория 211, IV блок на Софийски университет „Св. Климент Охридски“ (спирка „Хотел Плиска“), при предварително фиксирана дата или при наличие на минимален брой от 6–8 заявки за дадена сд̀ла.

Карта:

<http://goo.gl/maps/cBVOs>

За използването на скалите е публикувано ръководство: П. Калчев (2014). *Психично благополучие в юношеска възраст. Кратка версия на ск̀лата на К. Риф*. София: Изток-Запад, което може да се закупи в мрежата за книгоразпространение или по време на семинара. Ръководството представя в детайли българската адаптация на инструментите, но не съдържа комплекта от материали, необходими за провеждане на изследването.

ТАКСА ЗА УЧАСТИЕ В СЕМИНАРА: 55 лева

Заплащането може да се извърши:

(1) в Паричен салон на Ректората на СУ или

(2) по банков път.

Име на получателя – СУ „Св. Климент Охридски“, Философски факултет – СДК

IBAN на получателя – BG52 BNBG 9661 3100 1743 01 при БНБ ЦУ

Основание за плащане: Практически семинар за оценка на психично благополучие в юношеска възраст.

Име на вносителя

ВРЕМЕ И МЯСТО НА ТРЕНИНГА

30 май 2015 г., аудитория 211, IV блок на Софийски университет „Св. Климент Охридски“ (спирка „Хотел Плиска“).

ПРОГРАМА

10.00 – 13.00 ч. Първи модул: основни конструкти и тяхната оценка.

14.00 – 17.00 ч. Втори модул: въвеждане, обработка и анализ на протоколи на реални изследвани лица.

Забележка: За въвеждане и анализ на резултатите е препоръчително участниците да разполагат с преносим компютър с инсталиран MS Excel.

Кандидатите трябва да изпратят заявление за участие в тренинга (свободен текст) и сканирани копия на диплома за завършена бакалавърска или магистърска степен по психология и платежно нареждане по банковата сметка на СУ до координатора на обучението Анелия Георгиева, имейл: nel_georgieva@abv.bg.

За други едnodневни обучителни курсове за работа с психологични тестове с водещ проф. Пламен Калчев вж.:

<http://phls.uni-sofia.bg/article/180#tab0>

http://phls.uni-sofia.bg/documents/articles/180/Kalchev_ScalesTrainingBroshuraLAST.pdf

ДИСТАНЦИОННА ФОРМА НА ОБУЧЕНИЕ

Семинарът се предлага и в дистанционна форма, която изисква по-активна роля на участниците.

1. Кандидатът изпраща: (1) до координатора А. Георгиева (nel_georgieva@abv.bg): заявление за участие в тренинга и сканирани копия на диплома за завършена бакалавърска или магистърска степен по психология и платежно нареждане по банковата сметка на СУ и (2) заявление за участие в дистанционна форма на обучение до водещия тренинга П. Калчев (ppkalchev@yahoo.com; pkalchev@phls.uni-sofia.bg).

2. Одобрените кандидати получават Декларация за неразпространение на скалите, която трябва да върнат подписана по електронен път (сканирано копие).

3. Курсистът се запознава с Ръководството за използване на скалите. (Ръководството, описващо в детайли работата с инструментите, може да се закупи в мрежата за книгоразпространение.)

4. Възникналите въпроси относно конструирането и използването на скалите се обсъждат по електронен път.

5. Курсистът получава комплект от материали, необходими за провеждане на изследването, изпълним Excel-файл и протоколи със сурови данни.

6. След въвеждането на данните и изчисляване на резултатите (с помощта на изпълнимия Excel-файл), те се връщат с кратка интерпретация.

7. При необходимост на курсиста се задават допълнителни въпроси за интерпретацията на резултатите.

На потвърдили по този начин компетентността си да работят със скалите курсисти се издава удостоверение.

Таксата за участие в дистанционната форма на обучение е същата като тази за груповата форма.

ЗА ЗАПИСВАНЕ:

Анелия Георгиева
инспектор Продължаващо обучение
телефон:
9308 351; 987 10 46
имейл:
nel_georgieva@abv.bg

ЗА ВЪПРОСИ ОТНОСНО ФОРМИТЕ НА ПРОВЕЖДАНЕ, ПЛАНИРАНИ ТРЕНИНГИ И ДР.:

проф. Пламен Калчев
телефон:
029308 240
имейл:
ppkalchev@yahoo.com
pkalchev@phls.uni-sofia.bg